

Tisk a informace

Soudní dvůr Evropské unie
TISKOVÁ ZPRÁVA č.110/17
V Lucemburku dne 24. října 2017

Stanovisko generálního advokáta ve věci C-353/16
MP v. Secretary of State for the Home Department

Podle generálního advokáta Bota nepostačuje neexistence odpovídající psychologické léčby v zemi původu osoby, která zde byla v minulosti mučena, k tomu, aby mohla tato osoba uplatňovat nárok na podpůrnou ochranu

Členský stát si však zachovává diskreční pravomoc povolit pobyt takové osobě z humanitárních důvodů

Unijní směrnice¹ stanoví minimální normy pro „podpůrnou ochranu“ a doplňuje tak mezinárodní ochranu zakotvenou v Ženevské úmluvě o uprchlících. Podpůrná ochrana je poskytována každému, kdo nemá postavení uprchlíka a v zemi jeho původu mu hrozí taková vážná újma, jako je trest smrti, mučení či nelidské a ponižující tresty nebo zacházení. Osoby mající nárok na podpůrnou ochranu získají povolení k pobytu na dobu určitou. Pokud jde o státní příslušníky ze zemí mimo EU, kteří nemají nárok na podpůrnou ochranu, členský stát jim může povolit pobyt na svém území na základě uvážení z rodinných nebo humanitárních důvodů s tím, že tato směrnice se na takové státní příslušníky nevztahuje.

MP je státním příslušníkem Srí Lanky, který přicestoval do Spojeného království v lednu 2005 jako student. V roce 2009 podal žádost o azyl (a současně požádal o podpůrnou ochranu). V žádosti uváděl, že byl členem organizace „Tygři osvobození tamilského Ílamu“ (LTTE), že byl bezpečnostními složkami na Srí Lance zadržován a mučen a v případě návratu na Srí Lanku by čelil hrozbě dalšího špatného zacházení. Britské orgány žádost MP zamítly, jelikož se neprokázalo, že by byl MP v případě návratu do země svého původu znovu ohrožen.

MP toto rozhodnutí napadl před Upper Tribunal (vrchní soud, Spojené království) a předložil lékařský posudek potvrzující, že trpí následky mučení, kterému byl podroben na Srí Lance, jakož i posttraumatickou stresovou poruchou a depresi. Upper Tribunal žalobu MP zčásti zamítl, protože se neprokázalo, že by byl v zemi svého původu nadále ohrožen. Tento soud však žalobě MP vyhověl v rozsahu, v němž byla založena na ustanoveních Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (EÚLP): Upper Tribunal tak konstatoval, že MP by v případě navrácení na Srí Lanku nemohl využít odpovídající lékařské péče, kterou jeho duševní onemocnění vyžaduje.

Supreme Court of the United Kingdom (Nejvyšší soud Spojeného království), který rozhoduje o odvolání proti tomuto rozhodnutí, se Soudního dvora táže, zda má státní příslušník ze země mimo EU, který trpí následky mučení, kterému byl podroben v zemi svého původu, nárok na podpůrnou ochranu, pokud mu již nehrozí takové zacházení v případě navrácení do této země, avšak nemůže se mu v ní dostat odpovídající léčby jeho duševního onemocnění vzhledem k nedostatkům ve zdravotnickém systému.

Ve stanovisku z dnešního dne **generální advokát Y. Bot zaprvé konstatoval, že směrnice dovoluje přiznat podpůrnou ochranu pouze v případě hrozby vážné újmy způsobené mučením nebo nelidským či ponižujícím zacházením, kterému by byl žadatel v budoucnu vystaven v případě svého navrácení do země původu.**

¹ Směrnice Rady 2004/83/ES ze dne 29. dubna 2004 o minimálních normách, které musí splňovat státní příslušníci třetích zemí nebo osoby bez státní příslušnosti, aby mohli žádat o postavení uprchlíka nebo osoby, která z jiných důvodů potřebuje mezinárodní ochranu, a o obsahu poskytované ochrany (Úř. věst. 2004, L 304. s. 12; Zvl. vyd. 19/07, s. 96).

Tento výklad v projednávaném případě znamená, že si MP nemůže činit nárok na podpůrnou ochranu, jelikož je nesporné, že mu již nehrozí nebezpečí, že bude vystaven mučení v případě svého návratu na Srí Lanku, i když pravděpodobně z důvodu nedostatečnosti srílanského zdravotnického systému nebude moci využít nezbytné lékařské péče, aby mohl bojovat s posttraumatickou stresovou poruchou, kterou trpí, a hrozí, že si v případě svého návratu do země původu sáhne na život.

Generální advokát dále připomíná, že jedním ze základních kritérií pro přiznání podpůrné ochrany je přímá nebo nepřímá, avšak vždy na základě úmyslného jednání založená, odpovědnost veřejných orgánů země původu za jednání působící vážnou újmu. V takové situaci, jako je situace dotčená v původním řízení, **nestačí riziko zhoršení zdravotního stavu žadatele, které vyplývá jednoduše z toho, že v zemi jeho původu neexistuje odpovídající léčba (a léčba mu nebyla úmyslně odepřena), k tomu, aby mu byla přiznána podpůrná ochrana**, i když je onemocnění, kterým žadatel trpí, následkem mučení, kterému byl v minulosti vystaven v zemi svého původu.

Generální advokát zadruhé konstatuje, že v případě, že by Soudní dvůr vyložil **ustanovení směrnice ve spojení s EÚLP**, takový výklad **nebrání členským státům, aby z oblasti působnosti podpůrné ochrany vyloučili osoby, které trpí následky mučení** protrpěného v minulosti, ale již jim nehrozí, že budou v případě návratu do země svého původu vystaveny takovému zacházení.

Podle generálního advokáta může **výklad směrnice z hlediska EÚLP vést k přiznání nároku na podpůrnou ochranu pouze ve zcela výjimečných případech**. Případ MP podle všeho takovým případem není, **což však musí ověřit pouze Supreme Court (Nejvyšší soud)**.

Generální advokát je toho názoru, že výklad této směrnice ve spojení s ustanoveními EÚLP, který by jakékoli osobě, která v minulosti trpěla špatným zacházením, dával nárok na podpůrnou ochranu, by významně zvýšil závazky členských států v oblasti podpůrné ochrany. Takový výklad by zjevně překračoval rámec toho, co unijní normotvůrce zamýšlel přijetím směrnice.

UPOZORNĚNÍ: Soudní dvůr není stanoviskem generálního advokáta vázán. Úlohou generálních advokátů je zcela nezávisle navrhnout Soudnímu dvoru právní řešení věci, která jim je přidělena. Soudci Soudního dvora začínají nyní v uvedené věci rozhodovat. Rozsudek bude vydán později.

UPOZORNĚNÍ: Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce umožňuje soudům členských států, aby v rámci sporu, který projednávají, položily Soudnímu dvoru otázky týkající se výkladu práva Unie nebo platnosti aktu Unie. Soudní dvůr nerozhoduje ve sporu před vnitrostátním soudem. Vnitrostátní soud musí věc rozhodnout v souladu s rozhodnutím Soudního dvora. Toto rozhodnutí je stejně tak závazné pro ostatní vnitrostátní soudy, které případně budou projednávat podobný problém.

Neoficiální dokument pro potřeby sdělovacích prostředků, který nezavazuje Soudní dvůr.

Úplné znění stanoviska se na internetové stránce CURIA zveřejňuje v den, kdy je generální advokát přednesl.

Kontaktní osoba pro tisk: Balázs Lehoczki ☎ (+352) 4303 5499